

Kai Almerijos senamiestyje trisdešimtą kartą per dieną išgirstu varpus, suprantu: čia gyvena Bažnyčia. Visa kita – tik šešėlis, priedas prie Jos Didenybės. Sėdėdama Katedros aikštėje skaičiuoju dūžius, į kuriuos lyg fonas įsiterpia žaidžiančių vaikų šūksniai, trepsėjimas, nubėgančių pėdų aidas, kamuolio dunksėjimas. Ausis pasiekia prislopintas automobilio ūžimas, motorolerio birbimas. Bažnyčios laikrodis gano visus.

ALMERIJA:

dviejų pasaulių pasaka

1. Alcazaba tvirtovė ir jos galingą sieną pastatė maurai

2. Almerijos katedra

AUTORĖS NUOTRAUKOS (12)

Kai prabyla istorija

Katedra miestą valdė ne visada – ji stovi tik penkis šimtmečius. Anksčiau Iberijos pusiasalio pietinėje pakrantėje viešpatavo arabai, o iš mečečių į dangų sklido imamų balsai. Arabų 955 m. įkurta Almerija buvo pagrindinis *Al Andalus* valstybės prekybos uostas ir iki XV a. pabaigos gyveno taip, kaip aprašoma Šahrazados pasakose. Mieste kaukšėjo auksakalių plaktukai, pirkliai turguose vyniojo kašmyro ritinius, sklaidė vėjyje šilkines skaras, prieš saulę blizgino brangakmeniais išpuoštų kardų ir peilių ašmenis, delnuose žarstė safyrus, smaragdus, rubinus...

Arabiškos kilmės Almerijos miesto pavadinimas *Al Mariyat* reiškia „jūros veidrodis“. Ką tai iš tiesų simbolizuoja, galima tik spėlioti. Nuo 1489 m. Almerijai perėjus į katalikų monarchų rankas musulmonai išsikraustė, palikdami naujiems šeiminkams daugybę tuščių maurų architektūros pastatų. Dalį jų sugriovė XVI a. kraštą nuniokoję keli žemės drebėjimai. Dauguma dabartinių Almerijos senamiesčio pastatų atsirado jiems pasibaigus.

Katedra, atstatyta nurimus žemės smūgiams, labiau primena tvirtovę nei bažnyčią. Bijodami, kad išvaryti arabai vieną dieną sugrįš, Almerijos krikščionys ją gerai įtvirtino. Maurai nebegrįžo, bet ispanams kartais tekdavo atremti Viduržemio jūros piratų antpuolius. Nuo šios negandos saugojo kelios šventovėje stovinčios patrankos. Vaikstant po paveikslais ir skulptūromis išpuoštą katedrą nosį kutena brandžios medienos ir smilkalų kva-

pas. Aliejiniais dažais tapytose drobėse snaudžia penki amžiai istorijos, tikėjimo, vilčių.

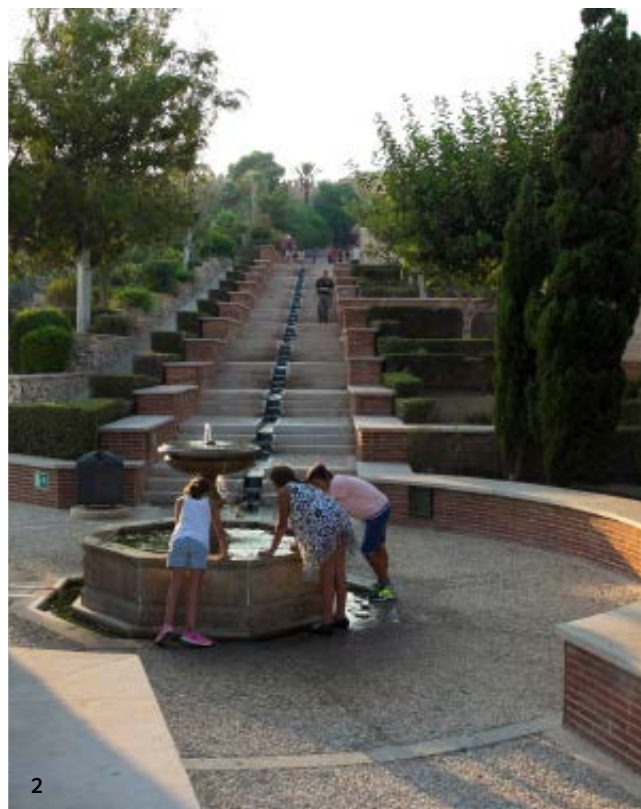
Dieną – siesta, naktį – fiesta

Siaurose Almerijos gatvelėse vasaros popietę tvyro kažkoks nepaaiškinamas ilgesys. Ko? Gal miesto įkūrėjų maurų, o gal prieš penkis amžius jį užėmusių krikščionių. Neįminusi jo priežasties, kulniuotu į viešbutį nusnausti. Kambaryje atitraukus užuolaidas žvilgsnis atsiremia į masyvią katedros sieną, pro langus girdėti varstomų durų girgždesys, balandžių burkavimas ant stogo. Žinojau, kad būsiu arti svarbiausio senamiesčio pastato, bet nesitikėjau, kad beveik pasieksiu jį ranka.

Siesta – šventas reikalas Ispanijoje, tačiau atvykėliai dažniausiai negali miegoti. Į lauką po pietų irgi neišeisi: vos pravėrus langą karštis skverbiasi į plaučius, ausis ir smilkinius. Kambaryje nuo jo gelbsti oro kondicionierius. Vasarą Almerijoje →

1

2

4

6

5

3

saulė šviečia pusę paros, o danguje nėra nė debesėlio. Kai temperatūra pakyla iki keturiasdešimties laipsnių, į gatvę išlenda vos vienas kitas vietinis. Tik septintą miestą pradeda judėti: kas pražingsniuoja užsisvajojęs, kas susirūpinęs prabėga skubriu žingsniu. Atidaromos parduotuvės, šefai grįžta į restoranus.

Klasikinės gitaros gimtinė

Vienoje iš katedrą supančių gatvelių aptinku Gitarų muziejų. Argi Ispanijoje neužsuksi į tokią vietą? Sumokėjusi šešis eurus patenku į gitarų pasaulį. Už stiklų paslėpti žymių virtuozų instrumentai, o sienelių įrašai ir kiti eksponatai nušviečia jų istorijos raidą. Beveik visos gitaros – to paties meistro darbai. Įpusėjusi pažintį su ekspozicija suvokiū, kad klasikinė ispaniška gitara atsirado Almerijoje, o muziejus dedikuotas mieste gyvenusiam jos kūrėjui – vienam žymiausių XIX a. gitaros meistrų Antonio de Torresui.

Ant muziejaus sienų sukabinti gitaros prototipai iliustruoja instrumentų kaitą bėgant laikui. Jie skambėjo kur kas prasčiau už šiuolaikines gitaras. Instrumento kokybė ir garsas pasikeitė Antonio de Torresui patobulinus jo konstrukciją. Naujajį kūrinių iš karto ėmė vertinti gitarų gamintojai, užsisakinėjo garsiausi XIX a. gitaristai. Ankstesnius instrumentus į Torreso gitaras išmainė ispanų talentai Julianas Arcas, Francisco Tarrega, Andresas Segovia, Regino Sainzas de la Maza.

Svarbiausiu personažu gitaros dizaino ir konstravimo istorijoje laikomas klasikinės ispaniškos gitaros kūrėjas nesudėję rankų iki pat savo mirties 1892 m. Dar Torresui gyvam esant gitarų meistrai visoje Ispanijoje ėmė gaminti instrumentus pagal jo sukurtą pavyzdį. Naudo-

jantis šio meistro technologijomis gitaros daromos iki šiol. Į Gitarų muziejų užsuka kone visi mieste besisivečiuojantys gitaristai ir daug muzikai prijaunčiančių poilsiautojų.

Už tvirtovės sienų

Vakarėjant senamiesčio gatvelėmis kyla į kalną, kurio viršūnėje dunkso arabų tvirtovė *Alcazaba*. Ji nesiskūsdama atlaikė visus praėjusių amžių žemės smūgius. Antrąją didžiausią arabų tvirtovę po Alambros Granadoje juosia stora 1430 m ilgio gynybinė siena su apžvalgos bokšteliais. Už jos kadaise vaikštinėjo pasipuošę musulmonų didikai, o dabar mindžikuoja turistai, glaustosi įsimylėlių porėlės.

Pastatyti *Alcazaba* ant ankstesnės tvirtovės liekanų 955 m. įsakė pirmasis Almerijos kalifas Abd al Rahmanas III. Jis išsiuntė kariuomenę į Almerijos pakrantę, kad toji čia įsitvirtintų ir esant reikalui apgintų arabus nuo vikingų. Miesto pradžia įam-

1. Gitarų muziejuje eksponuojamos klasikinės gitaros kūrėjo Antonio de Torreso pagamintos gitaros

2. Alcazaba tvirtovės sodai ir šulinys

3. Siestos metu miestas tuštėja, o paplūdimys pilnėja

4. Vėsus rytas Almerijos gyventojus kviečia mėgautis lėtais pokalbiais

5. Vienas gardžiausių ispaniškos virtuvės patiekalų – virtas aštuonkojis

6. Kavinių šeiminkai rūpinasi, kad karštą dieną atsigavinti galėtų visi

žinta pilies papėdėje pirmajam Almerijos valdovui pastatytame paminkle. Keliais etapais statytą tvirtovę sudaro trys ansambliai: du arabiški ir krikščioniškas.

Užlipusi laiptais iki sienos ir pralindusi pro gynybinio bokšto arką, patenku į seniausią ir visų didžiausią tvirtovės dalį – storų ir aukštų sienų apsuptą erdvę kiemą. Prieš akis atsiveria žali sodai, dailios aikštelės, čiurlenantys vandens grioveliai ir baseinėliai, stropiai iškarpyti krūmų labirintai. Pakvimpa apelsiniais ir lietaus seniai nemačiusiais akmenimis.

Didžiąjame kieme tiek vietos, kad užpuolus priešams viso miesto žmonės galėjo pasistatyti palapines. Toks buvo kalifo sumanymas. Kieme išlikęs arabų šulinys – jame iki šiol kaupiasi gėlas vanduo. Apsiausties metu jo turėjo pakakti visiems už aukštų sienų pasislėpusiems Almerijos gyventojams. Taikos laikotarpiu iš šio šulinio semiamu vandeniu mėgavosi kalifas ir dvariškiai. Almerijoje lyja retai, todėl gėlas vanduo nuo seno buvo aukso vertės. Šulinių gyvis kartais siekdavo ne vieną šimtą metrų.

Nuo tvirtovės sienos matyti visas miestas ir įlanka. Lyg užburta žingsniuotuju sienos perimetru,

kas žingsnį žvalgydamasi aplink. Kairėje – gražu, dešinėje – dar gražiau. Seku, kaip temstant mieste viena po kitos uždegamos šviesos, kaip žibintai apšviečia tvirtovės mūrus. Sužimba uosto žiburiai ir jūroje lyg vaiduoklis išsikėtojusi mineralinių iškasenų krovimo į laivus platforma.

Iš kitos pusės pažvelgus žemyn matyti slėnis, o už jo – panašaus aukščio *San Cristobal* kalva. Nuo tvirtovės jos link driekiasi dantyti mūrai: stora siena leidžiasi iki pat slėnio dugno ir jį pasiekusi kyla į *San Cristobal* viršūnę. Neįtikėtini mastai, žvėriškas darbas... Nejučia imu svarstyti, koks jausmas turėtų apimti stovint prie Didžiosios kinų sienos, jei žvelgiant į antrą didžiausią arabų tvirtovę pakerta kojas.

Iš kiemo užlipu į kitą *Alcazaba* ansamblį – pilies miestelį. Jame stovi mečetė, matyti buvusios pirties, vandens saugyklos, krosnių liekanų. Čia stovėjo rūmai, dabar jų likę keli fragmentai. Bokšte į visas puses atsukti patrankų vamzdžiai. Nuslydęs jais žvilgsnis bėga į tolį, horizonte susiliedamas su jūra ir dangumi.

Arabiškas laikotarpis Almerijoje tęsėsi aštuonis amžius. Krikščioniškas ansamblis atsirado po →

1489 m., kai miestą užėmė krikščionių karaliai. Bijodami aplink gyvenančių maurų ir jūra atplaukiančių piratų, krikščionys pasistatė tvirtovę tvirtovėje, aukščiausioje *Alcazaba* vietoje. Susidūrus civilizacijoms, mieste palaipsniui ėmė kilti masyvios krikščioniškos bažnyčios ir vienuolynai.

Kol apeinu paskutinius tvirtovės mūrus, visai sutemsta. Atskubėjęs apsaugos darbuotojas rodo į laikrodį: dešimtą tvirtovė uždaroma. Nenoromis žingsniuojų žemyn, pasiryžusi kitą dieną vėl čia ateiti. *Alcazaba* lankymas nemokamas, po sodus, kiemus ir bokštus gali vaikštinėti, kiek širdis geidžia. Įkvepiu krūmų skleidžiamo aitraus kvapo, darsyk pažvelgiu nuo sienos į naktįje paskendusią jūrą ir pro bokšto arką išlendu iš didžiojo kiemo.

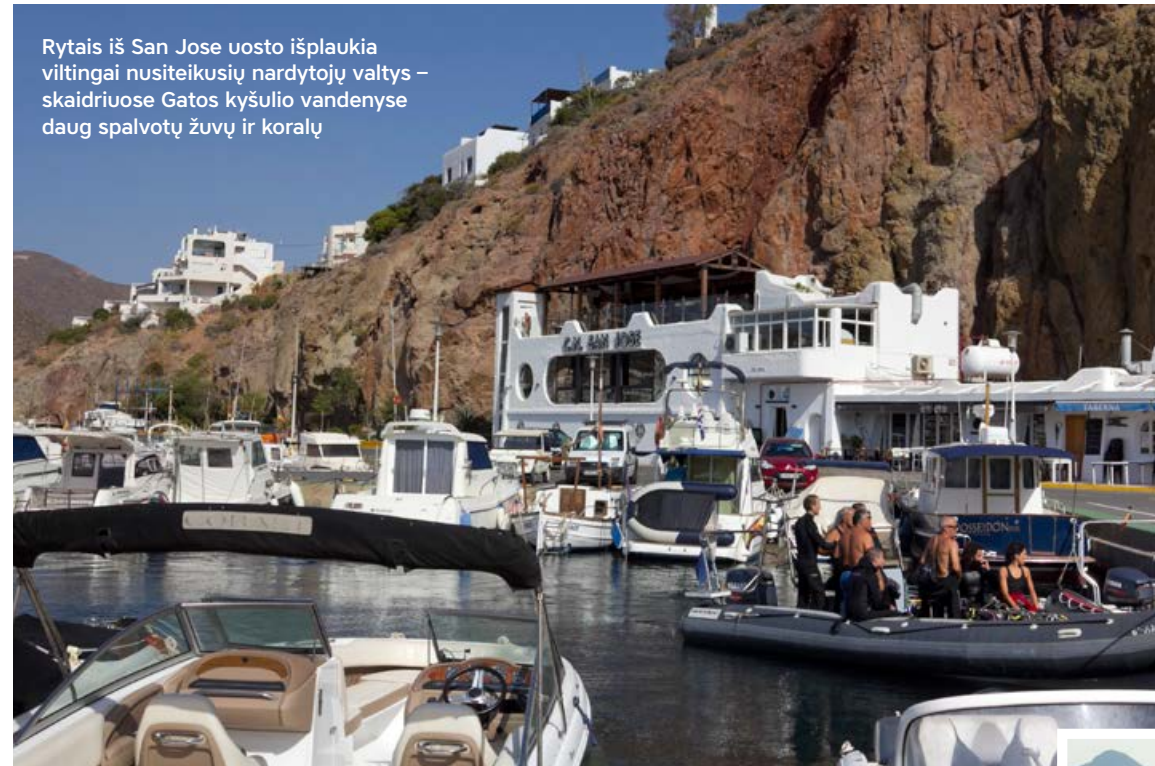
Kur paskanauti tapas

Nusileidusi nuo kalno keliauju į senamiestyje klegantį barą „Casa Puga“ paragauti *tapas* – užkandėlių. „Jei nori praleisti vakarą tikrame ispaniškame bare su taure vyno ir kalnu Almerijos *tapas*, turi eiti kaip tik ten“, – aiškino pašnekovui gatvėje sutiktas dėdulė. Pasinaudoju atsitiktinai išgirsta fraze.

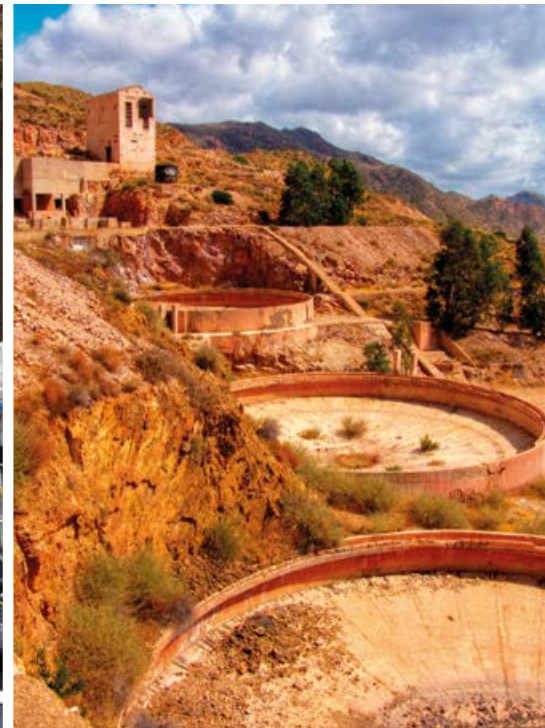
Klegantį barą išgirstu iš tolo, o arčiau priėjusi matau, kad netilpsiu vidun. Vyno taurė atkeliauja per kelių žmonių rankas, tokiu pat būdu siunčiu užmokestį barmeniui. Su grąža atplaukia ir lėkštėje patiasta juostelė džiovintų ikrų su džiuvėsiais. Tokios taisyklės tikrame ispaniškame bare: moki už gėrimą, o užkandėlę gauni nemokamai. Kita taurė – kita *tapa* ir taip toliau.

Ant sienų kabo kiaulių kumpiai, nuo užkandžių lūžta stalai, tarp žmonių sunku pakrutėti. Dėdulė šalia dorėja artišoką, jo pati dantis suleidusi į aštuonkojo koją; pasipuošusi gražuolė raudonais nagais kitoje pusėje kerta strimėles. Kiek toliau, ant linksmos kompanijos apgultos vyno stalinės, šmėžuoja jūrų ežių kiaušiniai, kalmarų žiedai, čioriso dešros riekelės, krevetės, grybai, sūriai, padaže paskendę bulvių griežinėliai.

Po valandos kitos bare jau galima kvėpuoti: padėklai ištuštėja, smaguriai ritasi laukan. Ispanams pats metas traukti į restoranus vakarieniauti. Man ir *tapas* į valias, todėl koja už kojos kulniuojų viešbučio link. Atsargiai žengdama Katedros aikštės grindiniu iš tolimų kerčių girdžiu prabylančius istorijos balsus. Šypsau. Kai katedros varpai užmiega, žingsnių aidas prikelia Almerijos pasakas.

Rytas iš San Jose uosto išplaukia viltingai nusiteikusių nardytojų valtytės – skaidriuose Gatos kyšulio vandenyse daug spalvotų žuvų ir koralų

Patyrinėti baltąjį krantą

Jei Almerijoje atostogausite ilgesnį laiką, išsinuomokite automobilį ir patyrinėkite Almerijos pakrantę bei Gatos kyšulyje plytinį UNESCO saugomą gamtos parką. Klaidžiojant gamtos takais galima išvysti erelių, kragų, kikilių, lagūnose kojas kilnojančių flamingų, uolų plyšiuose tūnančių mažųjų apuokų. Pakrantėse rymo keletas vaizdingų žvejų kaimelių ir driekiasi uolų atskirti laukiniai paplūdimiai, į kuriuos poilsiauti traukia patys ispanai su šeimomis. Šios vietos patinka nardytojams: pasičiupus kaukę ar akinukus galima nerti į vandenį tiesiai nuo kranto. Jėgos aitvarų, burlenčių, jūrinių baidarių mėgėjai irgi neaplenkia kyšulio. Pajūrio kurortuose netrūksta inventorių nuomojančių ir mokymus rengiančių vandens sporto centrų.

Almerijos pakrante vienas po kito driekiasi paplūdimiai

Prie Rodalquilar kaimelio išlikusiose apleistose brangakmenių kasyklose nufilmuota dešimtys Holivudo filmų scenų

Jūrinės baidarės laukia pramogautojų prie San Jose uosto

Reklama